

Szerencsés embernek gondolom magam

Meg is lepődök, amikor leírom a mondatot, sokszor számomra is unalmas volt, amikor generációm sanyarú sorsán siránkoztam, azon, hogy a legszebb éveinket vették el a háborúk a kilencvenes években, miközben szembesültünk azzal, hogyan fogyatkozik meg író-társadalmunk, átéltünk hiperinflációt, bombázást, miniszterelnök-merényletet, világgazdasági válságot, láttunk farkasokat báránybőrbe öltözni.

Mégis szerencsés embernek gondolom magam. Az évek alatt különféle irodalmi történésekbe keveredtem, s nagyon sokszor találtam magam olyan helyzetben, amikor olyan folyóiratot, olyan rendezvényt, olyan kiadót kellett kézben tartanom, amelyek már egyszer megérték virágkorukat; a szomorú, lehangoló jelen mögött ott nehezedett a dicső múlt összes sikere, a mecsappant lehetőségek fölött a követendő példaként felmutatott hagyomány, s mindez időnként nemcsak buzdítással, hanem gáncsoskodással is párosult.

Mégis szerencsés embernek gondolom magam. Efféle tevékenységeim közben ugyanis nagyon sokszor volt szerencsém utolsóként olyan emberek társaságában találnom magam, akik neve maga volt az *etalon*, az élő példa, hogyan kell költőien lakoznia az embernek, miként kell bánnia a tehetségével, hogy kezei közül remekművek kerekedjenek ki.

Kapitány Lászlóval akkor találkoztam először, amikor a Forumba kerültem, éppen Tolnai Ottó *Kalapdoboz* című könyvének utómunkálatai zajlottak, s ha több ezer könyv meg is fordult életemben már a kezemben, azokat elsősorban olvasóként, nem pedig kiadóként, könyvtervezőként lapozgattam. Úgy éreztem, egy számomra teljesen idegen világba csöppentem, röpködtek az olyan szakkifejezések, melyek-

ről néha nem is tudtam pontosan, mit jelentenek, elveszettségemben azonban látnom kellett, amint a kéziratból egyszer csak egy gyönyörű könyv kerekedett.

Kapitány László neve mindig garancia volt arra, hogy a megálmodott könyvekből valóban egy műremek, egy dísz tárgy keletkezzen. Miközben vele dolgoztam, akkor szembesültem azzal, hogy a könyvtárgy valójában egy műtárgy, hogy hiába jó egy kézirat, ha nem megfelelő alázattal választja ki az ember a betűtípust, a papírt, a borítót, az egész semmit sem ér. Kapitány Lászlótól tanultam meg, hogyan lehet játszadoxni az előzékkel, a könyvfedéllel, a védőborítóval, az oromszegővel, a rüknivel, és még a jelzőszalag színének kiválasztása sem mellesleges feladat.

Az idén júniusban Domonkos István kötetekben megjelent verseinek gyűjteményét jelentettük meg, s talán éppen a könyv megjelenése alkalmából említettem először Kapitány Lászlónak a mostani kiállítás ötletét. Nézegette a könyvet, messziről látszott, mekkora szakértelemmel méricskéli a könyv kötését, szippantja magába a könyv illatát, s elégedetten mondta: Dominak biztosan tetszeni fog.

Ha kicsit megfáradtan is, de örült a kiállítás ötletének, közösen kezdtünk el gondolkozni a kiállítandó anyagon. Akkor még nem tudtam, hogy a kiállításmegnyitó szövegem nekrológ is lesz egyben. Lazukics Anna fényképes könyvének bemutatójára már nem jött el, feleségétől hallottam, hogy betegeskedik, de a legrosszabbra nem számítottam.

Kapitány László keze nyomát több száz könyv, több könyvsorozat és számos (színházi) plakát őrzi, nagyszámú szakmai díj birtokosa. A könyvtervezés alázatos mestere volt, a Forum mellett a Matica srpska, az Obzor, a Sterijino pozorište, az Orfeus, a Prometej, a Venclovi kiadóházak részére is tervezett könyveket.

Kapitány László 1937. június 8-án született Regőcén. Grafikusként, formaművészként dolgozott. 1962-től tagja, 1968 és 1972 között elnöke volt a Formatervezők és Iparművészek Vajdasági Egyesületének.

1960 és 1983 között a Forum Könyvkiadó, 1983 és 1996 között a Forum Marketprint műszaki szerkesztője volt. Tervezett szépirodalmi és gyermekirodalmi köteteket, antológiákat, monográfiákat, szótárakat, katalógusokat, naptárakat, nyelvkönyveket, irodalomelméleti és dráma művészeti kiadványokat. Több folyóirat grafikai szerkesztőjeként is dolgozott.

2015. július 22-én hagyott itt bennünket, s lett megbecsült tagja az Égi Könyvtervezők Egyesületének.

Halálával megakadt a kiállítás szervezése, végül fiával, Kapitány Attilával (akinek ezúttal is köszönöm segítségét) próbáltuk menteni a menthetőt, az idő rövidege miatt azonban csak szerény válogatást sikerült összeállítanunk a munkáiból, a terveink szerint az idei Forum Képzőművészeti Díj átadásán szeretnénk a kiállítás teljes, kibővített anyagát is bemutatni.

Szerencsés embernek gondolom magam, a legnagyobbak közül láthattam néhányat munka közben, sokat tanulhattam Kapitány Lászlótól, neki köszönhetően is sikerült beleszippantanom az aranykor levegőjébe, megérezni a dicső múlt szellemiségét, s a Forum új könyveit tervezve, sokszor érzem, ahogy a távolból is felügyeli s irányítja munkánkat.

Szerencsés embernek gondolom magam.

Ezennel a kiállítást megnyitom.

